

De gekantelde Wmo-verordening

1. Vier pijlers van de Wmo-verordening

Gesteld kan worden dat de nieuwe Wmo-modelverordening gebouwd is op de vier pijlers: inclusief denken, maatwerk, resultaten en het gesprek. Deze vormen samen het fundament van de gemeentelijke regelgeving en uitvoeringspraktijk van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Inclusief denken

De modelverordening is geschreven vanuit een inclusief denkkader. Hierbij is zowel het perspectief van iemand met een beperking in beeld (zelfredzaamheid en toerusting om mee te doen), als het perspectief van een lokale samenleving die ingericht en geschikt is voor deelname van iedereen. Een gemeentelijk inclusief beleid zorgt voor toegankelijke algemene voorzieningen. Investerings in dergelijke voorzieningen leveren besparingen op, omdat er minder individuele voorzieningen nodig zijn. Aan de andere kant investeert de Wmo in mensen die door hun activiteiten (vrijwilligerswerk, mantelzorg) een bijdrage aan de samenleving leveren.

Maatwerk door oplossingsstreven

Maatwerk is leidend principe in de nieuwe modelverordening, waarbij het oplossen van individuele problemen uitgangspunt is en niet het verstrekken van een voorziening. Een oplossing moet worden afgestemd op de persoon, op zijn mogelijkheden en zijn situatie. De jurisprudentie tot nu toe maakt duidelijk dat aantoonbaar ingespeeld moet worden op het individuele karakter van een oplossing. Bij het komen tot maatwerk speelt de indicatie een belangrijke rol als middel om de individuele omstandigheden in kaart te brengen.

Resultaatformuleringen

De modelverordening geeft verder inhoud en vorm aan de resultaatverplichting die een gemeente heeft bij de uitvoering van de Wmo. Met oog hierop zijn de domeinen waarop de compensatieplicht van toepassing is, geformuleerd als te bereiken resultaten. De compensatieplicht bij problemen met het voeren van een huishouden is geconcretiseerd in de gerechtvaardigde verwachting dat je kunt wonen in een schoon en leefbaar huis, dat tevens geschikt is voor iemand met beperkingen.

Gesprek en zorgvuldig proces

Komen tot een goed resultaat dat de problemen oplost op basis van maatwerk, vraagt om een zorgvuldig proces. In de modelverordening is ervoor gekozen zoveel mogelijk ruimte te scheppen om met betrokkene zijn situatie in kaart te brengen. Hierbij dienen alle oplossingsmogelijkheden aan de orde te kunnen komen. Dit gaat per definitie via persoonlijke gesprekken. Het resultaat van een dergelijk gesprek is voor een gemeente leidend bij de uiteindelijke beoordeling van een formele aanvraag.

2. Verschillen met de beleidsarme Wmo modelverordening versie 2007

Oude verordening	Nieuwe verordening
<p><i>Gaat uit van zorgplicht, dus de plicht om voorzieningen te verstrekken.</i></p> <p>De zorgplicht zoals die geformuleerd was in de eerste Wmo-verordening bestond uit het verstrekken van de AWBZ-voorziening en de Wvg-voorzieningen.</p>	<p><i>Gaat uit van compensatieplicht, dus het opheffen van de effecten van iemands beperkingen.</i></p> <p>In de gekantelde verordening, staat de compensatieplicht centraal. Dit is de plicht tot het wegnemen van de effecten van een beperking van een burger door hiervoor geëigende voorzieningen te leveren.</p>
<p><i>Kent aanbodsturing.</i></p> <p>In de eerste Wmo-verordening stond het aanbod centraal. Symbool voor de aanbodbenadering is het verstrekkingenboek. Een limitatieve lijst met voorzieningen.</p>	<p><i>Kent probleemsturing.</i></p> <p>In de nieuwe verordening geven problemen in het functioneren van vier met name genoemde activiteiten sturing aan het proces om de effecten van een beperking op te heffen.</p>
<p><i>Beoogt levering goederen en diensten.</i></p> <p>Het leveren van diensten en goederen was een vanzelfsprekend doel van de eerste Wmo-verordening en kreeg vorm in verschillende manieren van aanbesteding en inkoop van grote eenheden, waarbij gezocht werd naar een balans tussen volume en kwaliteit.</p>	<p><i>Beoogd omschreven resultaten.</i></p> <p>Het hart van de nieuwe verordening is het streven naar expliciete resultaten. Dit zijn resultaatverwachtingen die een burger mag hebben, wanneer hij een beroep doet bij een gemeente op de Wmo. Een Wmo-resultaat is het opheffen van het effect van een beperking op zelfredzaamheid en participatie.</p>
<p><i>Prioriteit is collectief expliciete primaten.</i></p> <p>Een gevolg van de aanbodbenadering in de eerste Wmo-verordening was het werken met het primaat beginsel. Een collectieve voorziening had altijd het primaat boven een individuele voorziening.</p>	<p><i>Prioriteit is gemotiveerd maatwerk.</i></p> <p>In de gekantelde verordening staat het oplossen van een probleem centraal en het bereiken van een van te voren geformuleerd resultaat. Dit eist altijd een afstemming van de oplossing op de persoon, zijn mogelijkheden en zijn omstandigheden: gemotiveerd maatwerk. Hiervoor kan een gemeente in samenspraak met betrokkene alle beschikbare mogelijkheden inzetten: algemeen, collectief en individueel, als het arrangement maar leidt tot het resultaat.</p>
<p><i>Norm is goedkoopst adequaat.</i></p> <p>Het vertrekpunt van beschikbare voorzieningen, het toekennen van primaten aan voorzieningen, hing samen met de norm goedkoopst adequate voorziening. De adequaatheid is niet nader of anders genormeerd dan dat de voorziening doelmatig is.</p>	<p><i>Norm is normaal functioneren.</i></p> <p>In de gekantelde verordening wordt uitgegaan van het compenseren van effecten van beperkingen om een resultaat te bereiken: het 'normaal' functioneren. Dit is de norm voor de bepaling of de goedkoopste voorziening compenserend werkt. De norm van een Wmo ligt dus in het compenserende effect.</p>
<p><i>Proces: formulier en beoordeling aanvraag.</i></p>	<p><i>Proces: gesprek en aanvraag.</i></p>

<p>Bij de eerste Wmo-modelverordening werd via een formuleer een voorziening uit het verstrekkingenboek aangevraagd en beoordeeld. Een voorbeeld van deze werkwijze is de telefonische indicatiestelling voor huishoudelijke hulp.</p>	<p>Resultaatgerichtheid en maatwerk hebben grote invloed op het proces om te komen tot het oplossen van een probleem. Dit vraagt om een persoonlijk gesprek, een verkenning van problemen en de oplossingsmogelijkheden. Een huisbezoek verdient de voorkeur boven een bezoek aan een 'Wmo-loket'.</p>
<p><i>Consumptieve rol aanvrager.</i></p> <p>In de eerste Wmo-verordening had de aanvrager van een voorziening een consumptieve rol. Als consument vroeg hij een voorziening al dan niet met een eigen bijdrage.</p>	<p><i>(Pro)actieve rol aanvrager.</i></p> <p>De gekantelde Wmo-verordening gaat uit van een actieve rol. Een burger wordt benaderd vanuit positieve insteek: wat kan iemand zelf en wat heeft hij nodig om iets zelf te doen. Zelfredzaamheid en participatie houden een actieve benadering in.</p>

3. Wensen

In het proces van de ontwikkeling van de verordening zijn de CG-Raad en de CSO samen met de VNG zeer ver gekomen. De verschillen maken duidelijk hoezeer de gekantelde modelverordening verschilt van de op dit moment gebruikte versie van 2007. We hebben nog een aantal wensen. Deze wensen zijn voorlopig geparkeerd ofwel door opname in de gekantelde beleidsregels, ofwel hebben we de afspraak gemaakt deze onderwerpen verder uit te diepen.

Beoordelingskader

De CG-Raad en de CSO hebben de voorkeur uitgesproken om in de modelverordening een aanzet op te nemen tot een beoordelingskader en deze in de beleidsregels verder uit te werken. Afgesproken is dit onderwerp weer op te pakken als de jurisprudentie daar aanleiding toe geeft en de jurisprudentie te benutten om tot een dergelijk kader te komen.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is een belangrijk thema in de Wmo en in de gekantelde verordening. De Wmo gaat uit van zelfredzaamheid en de term geeft uitdrukking aan de activerende functie van de Wmo. Zelfredzaamheid sluit goed aan bij het appèl op de eigen verantwoordelijkheid. Deze ingang zou het vertrekpunt moeten zijn bij het gesprek, maar ook bij de beoordeling van een voorziening. Voorzieningen die zelfredzaamheid bevorderen zouden voorrang moeten hebben. We hebben afgesproken dit onderwerp in een bredere kring ter discussie te stellen in een bijeenkomst om te zien of hier consensus over te bereiken valt.

Verslag van het gesprek

Eén van de punten die door de VNG uiteindelijk niet is overgenomen, is dat er van het gesprek standaard een verslag gemaakt wordt. Nu is in de verordening opgenomen dat er verslag gemaakt *kan* worden. CSO en CG-Raad vinden het echter noodzakelijk om standaard een verslag te maken. Het verslag hoeft niet lang te zijn, maar is het middel bij uitstek om na te kunnen gaan of de gesprekspartners elkaar goed begrepen hebben en om als uitgangspunt bij een

eventueel vervolg te gebruiken. Tevens kan het gespreksverslag, indien ondertekend, direct worden gebruikt als aanvraag voor een eventuele individuele voorziening.

Aandacht voor vrijwilligers en mantelzorg

In de verordening zijn compenserende voorzieningen voor bijvoorbeeld een mantelzorger toegekend aan degene die hij verzorgt. Nadeel daarvan is dat de mantelzorger zelf niet in beeld komt. De toekenning van voorzieningen aan de mantelzorger, zoals een parkeervergunning of vervoersvergoeding (bij laag inkomen) als bereikbaarheid of vervoer een probleem vormt bij het verlenen van mantelzorg, is een goede tweede mogelijkheid. Het houdt een erkenning in van de mantelzorger en levert maatwerk op. Bij vrijwilligerswerk speelt iets vergelijkbaars. We hebben afgesproken de ontwikkelingen in de praktijk en de jurisprudentie af te wachten om te kijken af er aanleiding is de optie van de directe koppeling te formaliseren.

Plaats van het gesprek in de verordening

Er is gekozen om het gesprek vooraf te laten gaan aan de formele aanvraagprocedure. Dit schept openheid en ruimte tussen burger en gemeente. Tegen deze benadering zijn bedenkingen, zowel bij belangenorganisaties als bij gemeenten. De optie om het gesprek op te nemen in de aanvraagprocedure zelf is een reële mogelijkheid.

De gekantelde Wmo verordening en de financiering van de Wmo

In de komende kabinetsperiode zal een nieuw financieel arrangement ontwikkeld worden voor de Wmo. In deze discussie moet de gekantelde Wmo-modelverordening betrokken worden. De CG-Raad en CSO gaan ervan uit dat de uitwerking van het maatwerkprincipe (onder ander door het gesprek met de Wmo-aanvrager) bijdraagt aan doelmatigheid. Hierbij zou er wel eens een evenwicht kunnen ontstaan tussen de kosten van 'het gesprek' en de doelmatigheid van het gebruik van de voorziening. De discussie over de Wmo-budgetten zouden hierom steeds structureel gevoerd moeten worden en niet als argument gebruikt moeten worden om drempels op te werpen bij het toekennen van reële oplossingen voor concrete problemen.